

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Tessa de Swart
t.de.swart@nijmegen.nl

Ons kenmerk

E24.001328

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 26 maart 2024
Onderwerp Evaluatie Armoedeagenda 2020-2024

Geachte leden van de raad,

Bijgevoegd bij deze raadsinformatiebrief sturen we u de evaluatie van de Armoede Agenda 2020-2024. Toen de agenda geschreven werd, konden we niet voorzien wat ons de komende jaren te wachten zou staan. De coronacrisis zorgde voor stilstand van het maatschappelijke leven: mensen verloren hun baan, elkaar fysiek ontmoeten was lange tijd niet mogelijk, ondernemers kwamen voor grote uitdagingen te staan. De wereldwijde energiecrisis in 2022 had hoge energieprijzen en inflatie als gevolg. De Rijksoverheid probeerde mensen te compenseren met een stijging van het minimumloon, de energietoeslag, een prijsplafond voor energie en een noodfonds. Ook de gemeente Nijmegen trok alles uit de kast om inwoners te helpen hun huis te verduurzamen en de kosten binnen de perken te houden. In bijgevoegde evaluatie blikken we terug op onze inzet op armoedebestrijding in de afgelopen jaren.

Opmaat naar startnotitie

Samen met de Minima-effectrapportage van het Nibud en de lokale armoedescan van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) vormt de evaluatie een opmaat naar de startnotitie voor de Armoede Agenda 2025-2028. Daarin wordt ook de uitwerking van de motie *Van armoedebelief naar meer maatwerk in bestaanszekerheid* meegenomen.¹ Het college stelt de startnotitie voor het zomerreces vast.

Groei in bereik van inkomensondersteunende regelingen

De eerste ambitie van de Armoede Agenda 2020-2024 was dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud. Voor inwoners die dit (nog) niet kunnen, bieden we een vangnet aan inkomensondersteunende maatregelen aan. De tweede ambitie was om mensen die in armoede leven zoveel mogelijk te helpen om uit deze situatie te komen en perspectief te bieden. Uit de evaluatie blijkt dat de gemeente Nijmegen steeds meer inwoners met een laag inkomen weet te bereiken met haar inkomensondersteunende regelingen. Het aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van het Busvoordeelabonnement

¹ Motie aangenomen op 27 september 2023.

groeit hard, van een bereik van 34% in 2021 naar 60% in 2023. Ook de Meedoenregeling groeit: in 2020 was het bereikpercentage 21%, in 2023 ging het om 31%. Met deze regelingen bieden we Nijmegenaren met een smalle beurs de mogelijkheid om mee te doen. Daarnaast is het gebruik van de Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering, de Individuele inkomenstoeslag en de bijzondere bijstand de afgelopen jaren stabiel. Met de energietoeslag wist de gemeente zelfs 18.500 inwoners te bereiken. Samen met alle partners in de stad hebben we ons dagelijks ingespannen om een vangnet te bieden waar het sociaal minimum tekortschoot.

Maatwerk waar nodig

In deze evaluatie zien we de eerste resultaten van het inzetten van maatwerk waar nodig. Het project Advies aan huis bij de maisonnettes in Neerbosch-Oost was zeer succesvol en krijgt navolging. Bij de bijzondere bijstand gaan consulenten met een inwoner in gesprek als die meerdere aanvragen tegelijk doet. Wat speelt er en waar kunnen we als gemeente mogelijk bij ondersteunen? Ook Stichting Leergeld doet sinds jaar en dag huisbezoeken om maatwerk te kunnen bieden aan gezinnen. Dit zijn mooie ontwikkelingen, waarbij het belangrijk is om de juiste balans te vinden tussen maatwerk en categoriale regelingen.

Doelen en indicatoren

Uit deze evaluatie komt echter ook naar voren dat we de afgelopen jaren erg in de doestand hebben gestaan. Dat is zonder twijfel vanuit goede bedoelingen. De gemeente Nijmegen doet ontzettend veel om mensen die financieel kwetsbaar zijn te ondersteunen en perspectief te bieden. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de energietoeslag, die veel van de beleids- en uitvoeringscapaciteit heeft gevraagd. De vraag of we tevreden mogen zijn met al deze inzet, is echter lastig te beantwoorden. Dit hangt samen met het ontbreken van kwantitatieve doelen en indicatoren in de Armoede Agenda 2020-2024. Wat is een realistisch doel per regeling bij het optimaliseren van het bereik? Door dit soort vragen in een volgende Armoede Agenda bij het schrijven ervan te stellen, creëren we een middel om regelmatig de thermometer erin te steken. Doen we nog de juiste dingen, en doen we die goed? Met de uitgebreide weergave van de bereikcijfers van inkomensondersteunende regelingen bieden we een startpunt voor een volgend beleidsplan.

Focus

Daarnaast roept de veelheid aan dingen die we doen de vraag op of we niet te veel doen, en daardoor focus verliezen. Als het verkrijgen van overzicht binnen de gemeente al een uitdaging is, is die uitdaging voor de Nijmegenaar die hulp nodig heeft nog veel groter. Een groot deel van de huidige inzet gaat naar het vergroten van het bereik en het toegankelijk maken van regelingen. Maar dit wordt juist bemoeilijkt door de complexe puzzel die het lokale en landelijke minimabeleid samen vormen. Dat mensen de weg naar de gemeente wel weten te vinden als de ondersteuning simpel en aantrekkelijk is, zagen we bij de energietoeslag. Hoewel de druk op de uitvoering groot was, was de energietoeslag vanuit dit oogpunt een zege. 2024 zal uitwijzen of deze Nijmegenaren ook het andere aanbod aan inkomensondersteunende regelingen aantrekkelijk genoeg vinden om aan te vragen. Het aansluiten bij BerekenUwRecht is daarin een goede stap voorwaarts.

Samenwerking

Tot slot concluderen we in de evaluatie dat er kansen liggen op het gebied van samenwerking. Zo is de aanpak van armoede niet los te zien van de gemeentelijke aanpak Geldzorgen (schuldhulpverlening). Het is wenselijk om te onderzoeken of we beide aanpakken beter kunnen verweven, bijvoorbeeld in een agenda over financiële bestaanszekerheid. Daarnaast gaan we ervan uit dat de gemeentelijke inzet op inkomensondersteuning positief bijdraagt aan de inzet op andere maatschappelijke opgaven, zoals gezondheid en kansengelijkheid. Voldoende financiële middelen zijn immers de basis voor een menswaardig bestaan. Op de bijdrage aan andere opgaven hebben we vooralsnog echter weinig zicht; hier liggen kansen.

Tot slot

We kijken terug op een bewogen periode waarin steeds meer inwoners moeite hebben gekregen de eindjes aan elkaar te knopen. Het college heeft hard gewerkt om Nijmegenaren met een laag inkomen een vangnet en perspectief te bieden, en waardeert uw betrokkenheid daarbij. We hebben veel mensen kunnen helpen, maar de bestaanszekerheid van veel inwoners staat nog steeds onder druk. Landelijk zijn er veel ontwikkelingen gaande, bijvoorbeeld het opstellen van scenario's voor een eenvoudigere inkomensondersteuning op de lange termijn. We volgen de ontwikkelingen op de voet.

We verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester